

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ----- 20 coroane.
Pe jumătate de an --- 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Cuvântarea

P. S. Sale Dlui Episcop diecezan Ioan I. Papp, rostită la deschiderea adunării generale a fondului diecezan preoțesc din 1920.

Hristos a înviat!

Onorată adunare generală,

Iubiților fii și frați în Domnul!

Este mai presus de orice îndoială, că între zilele mai mari și mai însemnate din viața omenească, între zilele de bucurie și veselie familiară s'au numărat totdeauna, se numără acum și se vor număra și în viitor acelea zile și chiar acelea momente, în cari părinții se văd încunjuțați de fiii lor trupești, veniți din când în când din apropiere și din depărtare la căminul părintesc, ceace se explică prin faptul vouă tuturor binecunoscut, că sentimentul ce se produce în sufletul lor cu asemenea ocaziuni, are farmecul și puterea de a-i ridică peste ispitele și neajunsurile zilnice ale vieții, și pe lângă prilejul binevenit de a se întîmpina și salută cu bucurie de norocoasa revedere, au și prilejul de a se sfătui asupra afacerilor lor familiare, cari îi privesc mai de aproape și astfel de a-și da seama și de evenimentele obvenite în cursul timpului.

Zile de bucurie și veselie mai simțită, zile de înălțare peste ispitele și grijile vieții mi-a prilejuit și mie acelea zile și momente din cursul arhipăstoriei mele, în cari m'am văzut încunjuțat de credincioșii și de păstorii turmii mele cuvântătoare, veniți din apropiere și din depărtare aici la centrul diecezei, cum ați venit și voi reprezentanții legali de acum, ai preoțimei noastre diecezane, ca să vă exerciați dreptul și să vă împliniți datorința de membri ai acestei adunări generale a fondului nostru diecezan preoțesc, convocată pe ziua de astăzi.

Legătura duhovnicească dintre mine și dintre voi iubiților fii și frați în Domnul, a avut și are de urmare faptul, că precum întrunirile din când în când a fiilor vostri trupești la casele voastre ca și cămin părintesc, și-au luat caracterul de sărbători familiare, întrunirea noastră în adunare generală din an în an la zi hotărâtă aici în centrul eparhiei are cu totul dreptul caracterul de sărbătoare preoțescă anuală, în carea deodată cu întîmpinarea și salutarea reciprocă de norocoasă revedere a părintelui cu fiii săi, și

pe lângă luarea în revistă a raportului despre administrarea și starea fondului, prăznuim cu fruntea ridicată și cu inimă deschisă și aniversarea anului și a zilei de înființare a fondului nostru diecezan preoțesc, fond de cel mai mare interes atât pentru preoții noștri ajunși în starea de deficiență cât și peste tot pentru văduvele și orfanii de preoți.

Onorată adunare generală!

Cu ziua de astăzi acest fond intră în anul al 43 dela înființarea sa, și deși în cursul timpului, — și indeosbi în cursul celor 18 ani de zile, — de când cu voia celui prea înalt am devenit în fruntea eparhiei noastre și ca atare și la președința acestei adunări, — am avut cu toții și zile de adevărată bucurie și mângăere sufletească — indeosebi la pertractarea repetită a statutelor acestui fond cu modificări făcute tot în favorul celor interesați, — fără ca prin aceste favoruri să se fie slăbit baza de existență, ori să se fie redus mijloacele de augmentare a fondului, — dar momente și zile ca și celea de acum, momente și zile de adevărată mulțumire, de elevare sufletească și de întărire în nădejdea binelui nu am avut în tot trecutul nostru îndepărtat și apropiat. Zilele noastre de acum sunt cu adevărat zile de mari prefaceri și de însemnătate fără pereche în tot trecutul nostru ca și neam și biserică națională românească, și de atari le putem numi nu numai în temeiul veseliei sufletești că au trecut zilele de grea cercare, zilele de adevărată urgie, cari făceau imposibilă orice întrunire românească până chiar și a corporațiilor noastre parohiale, ceace justifică și neconvocarea în anul 1919 a acestei adunări, dar zile de mari prefaceri și de însemnătate fără pereche în trecutul nostru a devenit zilele noastre de acum și prin însuși deosebitul dar de mângăiere, că prevedința divină ne-a învrednicit de bucuria cu dor așteptată, că prealuminata Înviere a Domnului și Mântuitorului nostru o am prăznuit pe pământul României-mari, pe care prăznuim și ședința de acum a adunării generale a fondului nostru diecezan preoțesc.

De aceea, cugetându-ne la faptul, că astăzi ne-am întrunit în aceasta adunare pentru primadata pe pământul recunoscut legalmente de pământ al moșilor și al strămoșilor noștri, și dându-ne seama și de marea bucurie de elevare sufletească, ce ne-a creat faptul, că am ajuns sub blânda

oblăduire a gloriosului nostru Domnitor Ferdinand I, Regele tuturor Românilor, cuvine-se să ne plecăm cu smerenie capetele naintea providenței divine și să-i aducem mulțumita noastră profundă, că ne-a ocrotit în cursul veacurilor în contra tuturor uneltirilor dușmane și acum ne-a redat darul mântuirii prin libertatea la viața națională românească, și cu aceasta deodată să exprimăm mulțumita noastră profundă și tuturor acelor factori, prin cari ni-s'a creat aceste zile de adevărată viață și mândrie națională și de întărire în nădejdea binelui, și spre semnul vădit al mulțumirii noastre se întonăm cu toții:

Trăiască Majestatea Sa gloriosul nostru Rege Ferdinand I. Regele tuturor Românilor!

Trăiască Majestatea Sa Regina noastră Maria!

Trăiască crească și înflorească augusta casă domnitoare română!

Trăiască viteaza armata română!

Trăiască România-mare!

Onorată adunare generală!

Moment de însemnătate deosebită, care privește și fondul nostru este legea agrară, carea tocmai acum se pune în aplicare.

Fondul este interesat cu sesiile parohiilor reduse și cu proprietățile sale din Sânmihaiu și Chișoda, în care afacere Consistorul s'a adresat către judecătorii de ocol, cu provocare la punctul 2, lit. b din decretul lege pentru reforma agrară, și pe motivul că realitățile cari servind nemijlocit scopuri educative și caritative nu cad sub espropriere, și după ce fondul de sub întrebare servește atari scopuri a declarat, că realitățile acestui fond nu cad sub espropriere, deci nu prezentăm fașiuni. Cuvântul nostru însă n'a aflat răsunsetul dorit, căci tot mereu ne vin provocări să prezentăm fașiunile și ne chiamă la pertractări.

Referitor la administrarea și starea fondului despre care comisiunea esmisă va raportă în detalu, ating aici pe scurt că:

I. Starea la finea a. 1917 a fost	C 2028587-11
Venitele anului 1918	" 313487-12
De tot:	C 2342074-23
Spesele a. 1918 a fost	" 217257-47
Starea la finea 1918	C 2124816-76
Deci crescământul anului e de	" 96229-66
II. Starea la finea a. 1918 a fost	C 2124816-76
Venitele anului 1919	" 341661-69
De tot:	C 2466478-45
Spesele anului 1919	" 224644-95
Starea la finea a. 1919	C 2241833-50
Deci creșterea anului 1919 e de:	" 117026-74

Încât privește taxele membrilor, restanțe la finea anului 1917 în suma de 169.327 Cor. 61 fileri s'a redus prin încasare astfel: că la finea anului 1919 mai figurează o restanță de 71.807 cor. 79 fileri, de fapt însă este numai 45.741 Cor. 29 fil, pentru că taxele intrate la Consistorul orădan în cursul anului 1919 în suma de 16076 Cor. 50 fil. s'a administrat cassei noastre la începutul anului curent. Cari au fost izvoarele din cari s'au realizat creșterea, invederează din socoțile și adnexele socoților prezentate de Consistorul nostru orădan ca și administrator al fondului.

După toate acestea întimpinându-Vă pe toți cu dragoste părintească de bună venire, Vă salut cu salutarea creștinului adevărat: Hristos a înviat! și declar ședința adunării generale a fondului diecezan preoțesc convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

Acest lucru ar putea fi contemplat așa, că în sinul P. Ven. Consistor mitropolitan să fie angajată o persoană cu aptitudini suficiente și cu porniri de condeiu, care să aibă chemarea de a îndeplini aceasta misiune prin scoaterea unui organ religios-moral de acelaș cuprins și tendență.

Ori, poate, și mai bine ar fi, dacă vr'o sf. mănăstire, a noastră ori alta din vechiul Regat, ar lua asupra sa acest rol, cel mai frumos, de a mântui suflete prin arma culturală a zilelor noastre.

Prin asemenea mijlociri am fortifica succesiv conștiința obștească de creștini a credincioșilor noștri și am tăia la sigur apa dela moara propagandelor anti-creștine, ale socialismului și ale prozelitismului din partea altor confesiuni.

Dar cu opera aceasta de propagandă prin tipar va trebui să meargă paralel **un serviciu misionar intern**, cum fac și alte biserici, chiar aproape de noi. E vorba de misiunile populare religioase, aranjate în mijlocul poporului credincios. Acest serviciu misionar, menit a ține trează conștiința religioasă-morală și a o cultiva în sinul poporului, ar putea fi pus, spre conducere, de ex. în mâna predicatorului catedral din fiecare eparhie.

În aceste servicii, mai bine zis: activități intelectuale-morale pe calea tiparului și a misionarismului intern, zace marea taină a puterii bisericii apusene și forța protestantismului.

IX.

Teritoriul mitropoliei noastre este împărțit d'abia în trei eparhii, având în total ca la două milioane de credincioși. Această împărțire este cât se poate de disproporțională, atât din punctul de vedere geografic al fiecărei eparhii, cât și în privința numărului de suflete, date în grija pastorațiunii supreme a celor trei eparhii.

Pentru o bună orânduire nouă bisericească se cere deci, ca ceva indispensabil, **o nouă arondare a eparhiilor** și paralel cu aceasta **o sporire proporțională a numărului episcopilor**, cari sunt de a se înființa, ceace de altfel este un deziderat întemeiat al Bisericii noastre,

care datează încă din vremea marelui nostru mitropolit organizător Andrei Șaguna. Congresele noastre, dinpreună cu episcopatul, recunoscând această necesitate, au îndrumat această chestiune deja până în pragul executivei, așa că astăzi numai mijloacele materiale ne lipsesc, spre a putea înființa acele episcopii nouă.

Arondarea nouă a episcopilor ar fi numai un început, care ar trebui să-și afle continuarea în lucrările de **arondare nouă și a protopopiatelor**, de care am pomenit deja la capitolul III.

X.

Având acum în vedere, că noua orânduire bisericească în aceste cadre ar însemna fortificarea Bisericii strămoșești și că, în o Biserică reorganizată în aceste cadre, Statul român ar avea și pentru viitor cel mai puternic sprijin al ființei sale, — va fi de trebuință, ca **Statului Român să i-se ceară**, să concurgă la acoperirea tuturor acestor necesități cu **mijloacele materiale**, pe cari Biserica nu le-ar putea acoperi nici din avutul său de până azi și nici din contribuiriile credincioșilor, a căroră inimă a început deja a se răci pentru asemenea jertfe. În concret, Biserica noastră va trebui să ceară dela noul Stat Român următoarele:

1. Întregirea **dotațiunii** actuale a **Episcopilor** eparhiali și a arhiepiscopului mitropolit.

2. Întregirea **dotațiunii actuale a oficialilor bisericești** dela administrația bisericească eparhială, începând dela protopopii tractuali până sus la P. Ven. Consistor mitropolitan.

3. Întregirea **dotațiunii actuale a profesorilor, incluzive a directorilor seminariilor** noastre teologice, precum și pentru organizarea corespunzătoare a educației preoțești prin seminare, și totodată pentru întreținerea gratuită, a aspiranților la preoție în decursul studiilor teologice.

4. Întregirea **dotațiunii clerului pastoral**.

5. Afară de aceste ar fi să se mai ceară dela Stat să asigure pe de-a'ntregul **dotațiunea cuvenită tuturor acelor oficii nouă**, cari ar fi create de Biserică pentru întregirea organismului său administrativ, precum și pentru inactivarea deplină a ramurilor pe viață didactică, liturgică și pastorală a Bisericii noastre.

De sine înțeles, că asemenea ajutoare ale Statului trebuie să le reclamăm fără de vre-o condiție și mai ales fără de a tolera vre-o ingerință de nici un fel din partea Statului în chestiunile bisericești; totatunci va trebui, ca Biserica să-și asigure aceste ajutoare în **măsura trebuințelor**, ce s'ar ivi din vreme în vreme, iar însaș asigurarea tuturor beneficiilor dela Stat să se decreteze prin lege specială de Stat.

XI.

În toate timpurile și locurile, când și unde a progresat Biserica ortodoxă universală, progresul a fost strâns legat de înflorirea științelor bisericești. Științele bisericești, prin progresul lor, ne dau explicativul, de ce în Istoria bisericii creștine de Răsărit avem de a face cu epoca de aur sau de înflorire bisericească tocmai în vremea, când științele bisericești erau în floare și tot prin această pricină se explică și acel fenomen negativ din istoria bisericească de mai apoi, că însaș viața

bisericească încă a decăzut atunci, când a scăzut și **cultul științei sfinte**.

Între aceste mijloace ar fi cam următoarele:

1. **Crearea unei sucreșcențe bisericești**, cât mai bine formată nu numai în științe profane, ci și mai ales în cele teologice bisericești, prin stipendieri de tineri cari să fie trimiși la studii pe la deosebite univerzități în apus, dar și în centrele ortodoxe din Răsărit. Acești tineri ar fi predestinați apoi pentru oficiile bisericești mai înalte. Tot astfel s'ar cere, ca în alte Biserici ortodoxe, trimiterea profesorilor de teologie și chiar a oficiilor consistoriali în călătorii pentru studii de specialitate. Alt mijloc ar fi să fie:

2. **Crearea de biblioteci**, în cari, atât **la episcopii cât și la seminarele teologice** și pe la **oficiile protopopești** și chiar și la parohii, locul de frunte să-l țină lucrările bisericești.

În această privință, avem, ca îndreptar, vechea practică a Bisericii ortodoxe, când hartofilaxii de odinioară erau și trebuiau să fie cei mai învățați teologi pe lângă scaunele episcopicești, având ei să fie nu numai organe de administrație, ci și îngrijitori ai bibliotecilor episcopale de odinioară și consultori la deliberarea chestiunilor bisericești mai ponderoase.

(Va urma.)

Adunarea generală a fondului diecezan preoțesc.

Sâmbătă înainte de Dumineca Tomii s'a ținut — conform statutelor — **adunarea generală ordinară a fondului diecezan preoțesc**, sub președinția P. S. Sale părintelui episcop diecezan **Ioan I. Papp**, care a deschis ședința prin o cuvântare, pe care o publicăm într'alt loc al ziarului. Fiind de față, și noul mitropolit, părintele arhimandrit **Dr. Nicolae Bălan**, e salutată din partea P. S. Sale în mijlocul reprezentațiilor clerului din dieceza Aradului. I. P. C. Sa. răspunde frumos și elocvent.

Trecându-se la dezbaterile obiectelor puse la ordinea zilei și pe baza raportului prezentat de comisia emisă din partea adunării generale, se constată cu bucurie, că starea fondului a fost la finea anului 1919. 2241,833/50 cor.

Comisiunea s'a convins, că socoțile sunt în ordine purtate, corect încheiate și exacte întru toate.

Se aprobă proiectul de buget al fondului pe anul 1920 cu:

Venite de	Cor. 270,200
Spese de	„ 137,400
Deci venit curat sperativ	132,800

din cari conform §. 44 din statute se vor capitaliza 30% adică 39840, iar 70% adică 92960 sunt disponibile pentru ajutoarele statutare.

S'au primit toate propunerile comisiunii, între cari, ca datorășii fondului să-și achite datoria.

La adunare au luat parte I. P. C. S., Roman R. Ciorogariu vicarul episcopesc din Oradea și următorii delegați: Traian Vațian, Ioan Popescu, Dr. Dimitrie Barbu, Petru Marșieu, Mihail Lucața, Iustin Popa, Ioan Georgia, Simion Bulcu, I. Giurgiu, C. Lazar, V. Bulz, P. Givulescu, Iosif Ognean, I. Hadan, Dr. P. Țucra, Gheorge Tocitu.

Delegații din Bihor nu au putut participa din pricina comunicației anevoiease.

Dotăția corpului didactic dela preparandia (școala normală) ort. română din Arad

de Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

Și ca să avem tabloul complet al acestor suferințe, amintim cazul profesorului Dimitrie Ioanescu, succesorul lui Constantin Diaconovici Loga la catedra de limba română și epistolografie și a lui Ioan Fritz la catedra de limba germană și maghiară și instituit la începutul semestrului al doilea¹⁾ al anului școlar 1833/34. După ce substitui cu deplin succes — condus de iubire față de promovarea culturii poporului nostru²⁾ — un an de zile gratuit ambele acestea catedre, conferința profesorală roagă pe inspectorul să-i dea salariul de profesor.³⁾ Neresolvându-se afacerea nici în urma intervenirii în persoană a seniorului Constantini⁴⁾ și a lui Atanasiu Grabovszky, membru în deputațiunea fondurilor școlare.⁵⁾ Ionescu, își susținu viața, cu remunerații și daruri. Pe un timp își afiă adăpost în odaia consessului (sala profesorală). Congregația județului Arad, a cărei intervenire a solicitat conferința profesorală în chestia salarizării lui Ioanescu îi votă un onorar de 100 fl.⁶⁾ „din cassa pentru promovarea literaturii maghiare“ („a magyar literaturát előmozdító cassából“).

Andrei Urbányi, asessor comitatens îi promite și-i dăruiește o remunerație de 60 fl. m. conv., până ce-și va primi salariul regulat.⁷⁾ Inspectorul Temesváry la multele urgitări ale conferinței recomandă răbdare,⁸⁾ iar când în anul 1840 după o activitate de 6 ani i-se pune în prospect un salariu de 600 fl. v. v., e întrebat, oare n-are aplicat a daruri fondului școlar salariul ce-i compete pe anii trecuți.⁹⁾ La începutul anului școlar 1842/3 pleacă la Pesta, ca să se înțeleagă în persoană cu inspectorul Gyurkovich.¹⁰⁾ Nu primi însă nici o asigurare și astfel e nevoit a renunța la catedră, ceea ce „consessul“ cu durere luă la cunoștință, perzând în Ioanescu un bărbat devotat școlii.¹¹⁾ Prin administrarea puțin conștiințoasă fondul școlar ajunsese într-o stare atât de tristă, încât din venitele lui nu mai puteau acoperi nici trebuințele școlii. În fața acestei situații precare inspectorul Gyurkovich invită corpul profesoral să cheme la o consultație frățiască pe directorul districtual din Oradea, Dimitrie Constantini, care este un bărbat expert și bine meritat și pe alți aderenți sinceri ai școlii și să se sfătuiască în privința mijloacelor de îndreptare.¹²⁾ Ancheta se întruni la 12 februarie 1848 sub prezidiul directorului local Constantin Ioanovici. Participă dintre 20 fruntași ortodocși invitați, următorii Dimitrie Constantini, director districtual, Ioan Arcoși, Ioan Popoviciu și Gheorge Brădean advocați, Dimitrie Haica, arhivar la oraș, Gavril Iancovici, căpitan și director al școlilor primare, Damaschin Chirovici, cetățean fruntaș, judele orașului Teodor Serb și profesorul Vicențiu Babeș. Ancheta după o consultare de două ore a ajuns la convingerea, că din oferte benevole nu poate crește fondul.

Încercări s'au făcut și mai înainte, dar numai puțini preoți și mai puțini învățători s'au obligat la contribuiri, de plătit însă, puțini au plătit. Directorii districtuali cu ocaziunea examenelor înzădar îndeamnă poporul la jertfe. Poporul e sărac, iar intelectualii puțini și în oficii inferioare și slab dotate. Între astfel de împrejurări numai grația Maiestății Sale poate ajuta. Dacă însă deputația fondurilor ar fi de altă părere, atunci prin dispozițiuni mai înalte să se oblige poporul ortodox, că la botezuri, cununii și zile onomastice să contribuie cu o sumă oșșcare la sporirea fondurilor. Dacă se cere însă jertfă dela popor, atunci an de an să se publice socoțile fondului, ca cei ce contribuie să știe spre ce scop se folosește banul lor. Ancheta roagă apoi pe inspectorul și pentru ameliorarea salarilor profesorilor.¹³⁾

Dar războiul civil, ce izbucni în curând, făcu imposibil punerea în aplicare, vre-unui program de îndreptare a situației.

Profesorii își îndreptară privirile și spre ministerul ungar și cerură în scris și verbal prin intervenirea personală a directorului local Constantin Ioanovici — să li se ridice salariile la 800 fl. m. c., iar directorului local, care fă-

cea serviciu gratuit să i-se de-a un salariu de 1000 fl.¹⁴⁾.

Înaintară rugare și la Maiestatea Sa,¹⁵⁾ și primiră o rază de speranță, că deși starea fondului face imposibilă ameliorarea, salariile se vor ridica deodată cu intrarea în vigoare a articolului de lege 20 din 1847/48.¹⁶⁾ Dar izbucnirea războiului civil împedecă punera în aplicare a acestui articol de lege. Secară și venitele fondului din pricina turburărilor, așa că profesorul Șandor nu mai primi salariu din iulie, iar Gavra din octombrie 1848.¹⁷⁾ Abia după inaugurarea erei absolutistice, în primăvara anului 1850, li se pune în prospect și până vor înainta „testimoniul despre purificarea completă“, adică certificat oficios, că n'au fost rebeli, o anticipație de 400 fl. din salariul restant.¹⁸⁾

(Va urma.)

¹⁾ Rescriptele lui Temesváry din 14 Dec. 1833 Nr. 282/285, din 10 Ian. 1834, Nr. 307; din 21 Ianuarie 1834, Nr. 5; din 18 Martie 1834, Nr. 43. — ²⁾ Recursul lui Ioanescu către consess. din Febr. 1834. — ³⁾ Prot. act. cons. 1835. — ⁴⁾ Nr. 35 și 46. — ⁵⁾ Prot. act. cons. 1836, Nr. 98. — ⁶⁾ Prot. act. cons. 1836, Nr. 52, 63. ⁷⁾ — Prot. act. cons. 1836, Nr. 57 și 64. — ⁸⁾ Rescriptul lui Temesváry din 10 August 1839, Nr. 170, 171. — ⁹⁾ Intimatul consiliului loc. regesc din 2 Iunie 1840, Nr. 16098. — ¹⁰⁾ Prot. act. cons. 1842, Nr. 126. — ¹¹⁾ Prot. act. cons. 1842, Nr. 135. — ¹²⁾ Prot. act. cons. 1848, Nr. 21. — ¹³⁾ Prot. act. cons. 1848, Nr. 42. — ¹⁴⁾ Prot. act. cons. 1848, Nr. 56 și 64. 1849, Nr. 7. — ¹⁵⁾ Prot. act. cons. 1848 Nr. 78. — ¹⁶⁾ Rescriptul lui Gyurkovich din 11 Iulie 1848, Nr. 593 și 9 Iulie 1848, Nr. 594. — ¹⁷⁾ Prot. act. cons. 1849, Nr. 5, 6 și 19. — ¹⁸⁾ Prot. act. cons. 1850, Nr. 21.

Descentralizarea administrației școlare.

D. P. P. Negulescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, intenționează să pue în aplicare începerea anului școlar viitor descentralizarea administrației școlare.

Această descentralizare fusese înscrisă și în programul foștilor miniștri ai instrucțiunii, alături de problemele reorganizării și unificării învățământului de toate gradele, dar necesită precum eră contemplată mari cheltueli.

Prin proiectul actualului ministru atribuțiile cari erau destinate inspectorilor școlari de circumscripții, cari urmau să fie numiți, vor fi date directorilor școlilor secundare din fiecare județ.

Directorii nu vor mai fi pe viitor, numiți de minister. Ei vor fi aleși de colegiul profesoral care va supune aprobării ministeriale o listă de trei profesori, din care autoritatea școlară va desemna directorul.

Aceasi normă se va urma și pentru învățământul profesional care nu va trece, după cum se hotărîse de trecutul guvern, sub administrația ministerului de industrie și comerț.

Idea călăuzitoare a actualului ministru este să lege cât mai strâns pe profesorii de școală atât pentru bunul mers al învățământului în sine, cât și pentru începerea unei activități extra școlare care să continue opera culturală începută pentru elevi; pe băncile școlii.

Cu acest sistem, pe de o parte Statul va economisi cheltuelile cari nu se pot face în actuala situație financiară, pe de alta descentralizarea va fi fapt împlinit prin sporirea atribuțiilor directorilor de școli, cari, pe lângă cursul ce vor preda, vor îndeplini și funcțiunea de inspectorii școlari de circumscripții, rezolvind problemele de învățământ, cari în trecut erau numai de resortul ministerului central.

Odată decongestionat ministerul se va ocupa numai de măsurile mari, reorganizarea, unificarea și propășirea învățământului, la adăpostul rezolvirii chestiunilor mici, cari vor cădea în atribuția directorilor de școli.

Prin întinsa activitate extra-școlară ce se pregătește, spectacolul actual al cafenelelor pline de elevi, cari nu sunt legați sufleteste de școala pe care o frecventează, va înceta. Elevul va fi ținut cât mai legat de școală, căpătând astfel adevărata pregătire pentru viața cetățenească de mâine.

R. Mat.

INFORMAȚIUNI.

Credința către patrie. Un autograf al mitropolitului *Dr. Nicolae Bălan* se publică în presa bucureșteană. Cuprinde următoarele cuvinte: Dacă „credința fără de fapte e moartă“ — cum zice Scriptura — cea mai bună ocazie de a ne arăta prin fapte credința noastră vie către patrie și tron, ni-o dă astăzi subscrierea la împrumutul național. Bogați și săraci, fiecare după putință, să sprijinim cu banul nostru întărirea materială a țării făgăduinței în care am ajuns, aducându-ne aminte de vorba: „Cel ce dă, lui își dă“. *Dr. Nicolae Bălan*, ales mitropolit al Ardealului.“

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat la Timișoara. În ziua de 2/15 Aprilie I. P. S. Sa Mitropolitul Primat *Dr. Miron Cristea* a petrecut în metropola Bănatul și a prezidiat adunarea pentru constituirea secției regionale a Societății pentru ocrotirea orfanilor de războiu. Înaltului prelat i-s'a făcut o primire entusiastă.

Sinodul eparhial. Sinodul nostru eparhial deschis în Dumineca Tomii la orele 11:30 a. m. prin P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* în sala festivă a Seminarului diecezan și a terminat ședințele Marți în 7/20 April. În numerii viitori ai ziarului nostru vom publica sumarul ședințelor.

Sinodul arhidiecezan. Deschiderea sinodului arhidiecezan a avut loc în Dumineca Tomii la orele 11:30 a. m. în sala de ședințe dela prefectură. Sinodul e condus de dl *Dr. Pușcariu*, vicar arhidiecezan. După cetirea cuvântului de deschiderea s'a constatat numărul deputaților prezenți. Aceștia ne fiind în număr corespunzător sinodul n'a putut intra în desbateri meritorice. La ședința ținută Luni, în 19 c., la orele 9 dimineața, deputații sunt în număr corespunzător și astfel sinodul a putut intra în desbateri meritorice.

Congresul învățătorilor. În 2/15 Arilie s'a întrunit în București congresul corpului didactic primar din România-Mare, la care a participat și ministrul de culte și instrucțiunea publică. Congresul a cerut unificarea învățământului, reformarea școlilor normale și îmbunătățirea stoliei materiale a învățătorilor.

Vestminte din Canada. Cooperativele orașenești din Moldova vor fi aprovizionate cu însemnate stocuri de haine și pălării din Canada. Vestminte de bună calitate vor costa 400 — 500 lei costumul, iar pălăriile 30 — 50 lei. Ar. de dorit ca și superioritățile noastre bisericești să ia demersurile necesare pentru aprovizionarea cu haine a preoțimeii.

Cât se bea după războiu. Din constatările făcute cu prilejul taxelor fișcale s'a stabilit, că vinul și alte băuturi spirtoase se consumă în regiunile din rindul Moldovei de 3 ori mai mult, ca înainte de războiu.

Un aeroplan cu 500 persoane. La un prânz oferit membrilor Aero-Clubului american din New-York, aviatorul Coproni a declarat că a terminat planurile unui aeroplan care având un motor de 12,000 cai putere, va putea transporta 500 călători.

Duplicate.

Masia Șepeșan, născut la 25 Martie 1875, pierzindu-și original diplomei de învățător eliberat la 23 Octomvrie (4 Nov.) 1894 sub Nr. 5710/1894, i-s'a estradat duplicat cu datul de 2/15 Aprilie 1920 Nr. 222 P. 1919 - 20 prin ce originalul se declară de anulat.

Constantin Spân, născut în 9 Oct. 1877 în comuna Arad județul Arad, pierzându-și testimoniul obținut ca elev partipular în cursul al. II. pedagogic la finea anului școlar 1905/6 cu datul de 24 August (6 Sept.) 1906, Nr. 5 P. M. 1905/6 i-s'a estradat duplicat cu datul de 6/19 Aprilie 1920, Nr. 223 P. 1919/20.

Direcțiunea instit. ped. teol. gr. or. român din Arad.

Subscrieți la împrumutul național!

Concurse.

Pentru deplinirea parohiei **Zăbalt** (Szabálcs) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Ambrosie Popescu, în conformitate cu concluzul veneratului Consistor de sub Nr. 428/920, se publică concurs din nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentate împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial.
- * 2. Una sesiune par. în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, din care 10 jughere e fânaț;
3. Stolele legale.
4. Birul legal în naturale sau cu prețul curent de piață.
5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc fără altă remunerațiune.

Parohia e de clasa II dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune. Se admit însă și aspiranți cu cvalificațiune de clasa a III. și vor fi candidați în cazul, că nu se va prezenta nici un reflectant de clasa a II. având reflectanții a-și subșterne recursurile lor în termenul concursual P. On. Domn Fabriciu Manuilă protopresbiter tractual gr. or. rom. în Lipova, ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în termenul concursual în vre-o Duminică ori sârbători în sf. biserică din Zăbalt spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, de a putea reflecta la acea parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiterul Lipovei,

—□—

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia **Bara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de pământ, parte arător, parte fânaț;
2. Intravilan parohial de $\frac{3}{4}$ jugăr;
3. Stolele legale și
4. Eventuala întregire dela stat

Parohia este de clasa I, dar în senzul înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 4201/1917, se admit și concurenți cu cvalificație de clasa a II. Întrucât sunt din alte dieceze, trebuie să dovedească, tot atunci că au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan, de a reflecta la această parohie.

Sunt poftiți mai departe ca, în termenul concursual, să se prezinte într-o Duminică sau într-o sârbătoare în sf. biserică din Bara (Caraș-Severin) spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în senzul indicat mai sus, se trimit comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopresbiter gr. or. rom. din Belinț (Timiș), în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh Zaharie Milian din **Dezna**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare a concursului.

Dotăția: 1. $\frac{1}{2}$ din sesia parohială. 2. $\frac{1}{2}$ din intravilanele dela casa parohială. 3. $\frac{1}{2}$ din birul legal și $\frac{1}{2}$ din stolele legale. 4. Eventuala întregire de dotație dela stat ce compete capelanilor.

Alesul va plăti darea după realitățile beneficiate de dânsul.

Este obligat alesul să conducă și oficiul parohial, având a rezolva toate restanțele oficiului, nu altcum este deobligat a catehiza la școala confesională fără alta remunerație.

Parohia este de clasa I, însă conform rezoluției cons. 471/1920, întrucât nu se vor prezenta reflectanți cu cvalificație de clasa I, sunt admisi și concurenți cu cvalificație de clasa a II.

Dela reflectanții din alte dieceze se cere învoirea episcopului nostru diecezan spre a putea reflecta la aceasta parohie.

Rugările de concurs ajustate cu documentele prescrise sunt a se înainta P. O. of. ppter al din Buteni, iar reflectanții pe lângă observarea § 32 din Reg. pentru parohii sunt poftiți a se prezenta în termenul concursual în bis. din Dezna pentru a-și arăta desteritatea în cântare, rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, ppter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Fiscut** (Temesfűskut) protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 730 din 1920, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan de 800 sf. lângă biserică. 2. Una sesiune de pământ în estenziunea folosită până aci. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc, fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa a II-a, dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune, cari vor avea a-și subșterne recursurile lor în termenul concursual P. On. Domn. Fabriciu Manuilă protopresbiter gr.-ort. rom. în Lipova (Lippa) ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursual în sf. biserică din Fiscut în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Fiscut din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 3/16 Noiembrie 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Buzad**, cu filia Barița, protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 429/1920, prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Casă parohială cu grădină. 2. O sesie parohială de 34 jughere conform foaiei catastrale. 3. O grădină estravilană în mărime de $\frac{1}{4}$ jugher. 4. Birul legal. 5. Stolele legale. 6. Eventuală întregire dela stat. Din venitul parohial jumătate compete văduvei preotese în senzul §-lui 26 din reg. pentru parohii, până la 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1919. Alesul are să supoarte dările publice în măsura venitului ce beneficiază.

Parohia e de clasa a III-a, deci reflectanții au să dovedească, că posed asemenea cvalificațiune, iar recursurile ajustate cu documentele recerute în original și atestat despre serviciul prestat până aci și adresate comitetului parohial gr.-ort. rom. din Buzad, să le subștearnă P. On. oficiu protopresbiter gr.-ort. rom. din Lipova (Lippa), îndatorați fiind a se prezenta în sf. biserică din loc în cutare Duminică ori sârbătoare — sub durata concursului, pe lângă stricta observare a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii — spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificația recerută, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale dlui episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Buzad, din ședința Comitetului parohial gr.-ort. rom. ținută la 26 Decemvrie 1918 (8 Ianuarie 1919).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriția Manuilă*, protopresbiter tractual.

—□—

3 - 3

Convocare.

În conformitate cu ordinul circular Nr. 7029/920 a Rezortului de culte și instrucțiune publică convoc membrii corpului didactic primar aparținători revizoratului din Arad la conferința generală ce se va ține în Arad la 5 și 6 Maiu a. c.

Programa:

Ședința I.

1. Participare la Chemarea Duhului Sfânt care se va celebra în catedrala din Arad la 9 ore a. m.

2. La 10 ore, deschiderea conferinței în sala festivă a palatului cultural.

3. Primirea și bineventurarea oaspeților.

4. „Războiul pentru unitatea națională” prelegere practică cu elevii cl. a VI.

5. „Reforma școlii primare” și mijloacele prin cari ea poate deveni mai folositoare și mai iubită de poporul nostru (suflet nou; schimbarea caracterului intelectualist, introducerea obiectelor practice economice, terenuri și ateliere de experiență după nevoile regionale, orar de dimineață etc.)

6. Școala de repetiție și școlile pentru adulți (necesitatea și organizarea lor în mod practic).

Ședința II.

7. Școala națională după concepția Decretului Nr. 13779/919 dat de Resortul cultelor și al instrucțiunii publice, superioritatea și aplicabilitatea acestui tip nou de școală

8. Programa analitică (o critică pedagogică).

9. Învățătorul nostru, chemarea lui în noua situație a școlii primare și a statului românesc.

Ședința III.

10. Învățătorul în serviciul nevoilor noastre dela orașe (colaborarea sistematică la opera de selecționare a elevilor dela țară cari să între în viața intelectuală, comercială și culturală a orașelor).

11. Școala profesională de fetițe.

12. Publicarea ordinațiunilor de caracter general și luarea dispozițiunilor pentru administrare și executare corectă și uniformă*)

Arad, la 12 Aprilie 1920.

Iosif Moldovan,

revizor.

NOTĂ: Fiecare membru al corpului didactic va aprofunda punctele din program pentru a putea lua parte la discuțiuni. Cei încredințați cu referada singuraticelor puncte se vor ocupa special cu tema încredințată. Raportul în scris a referenților se va supune aprecierii comitetului secției județene, pe ai cărui membri îi rog prin aceasta a se prezenta la conferința raportorilor, carea se va ține la 4 Maiu 10 ore a. m. în biroul revizoratului.

Elaboratele referenților, după cetire și discutare în conferința generală, vor fi înaintate rezortului dimpreună cu concluzele stabilite.

Pentru participare la conferință s'a stabilit de fiecare învățător diurne 150 cor.

BIBLIOGRAFII.

În editura **Librării Diecezane din Arad** a apărut broșura: **Ce vi se pare de Hristos** de F. Beitex, traducere din nemțește (15 și 16 mie) de preotul *Nicolae Tândreu* din Cuvin.

Reușita prelucrare pe românește merită să fie cetită de toți intelectualii, tinerii și preoții noștri, căci ea conține luminoase răspunsuri referitoare la personalitatea Dumnezeu-omului, care a venit să ne mântuiască. Mai ales pentru un slujitor al altariului — în aceste vremuri de prea liberă cugetare și de cras materialism — nu poate fi o îndeletnicire mai nobilă și desigur nici mai folositoare, decât încercarea de a lumina cât mai mult scopul venirii Mântuitorului în aceasta lume, comoara cea scumpă pe care ne-a adus-o și raportul în care ne-a așezat pe noi creștinii față de El.

Broșura din chestiune se estinde pe 104 pagini și se poate comandă dela **Librăria Diecezană din Arad**, cu prețul de 8 cor. + 1 cor. 20 fil. pt. francatura recomandat.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.